

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de heer M. Esmeijer, Griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

Utrecht, 3 december 2020

Ref.nr: 97.2020/MF-as

Betreft: AO Armoede- en schuldenbeleid | 10 december 2020

Geachte leden van de commissie SZW,

Op donderdag 10 december 2020 heeft u een algemeen overleg met staatssecretaris Van 't Wout over het Armoede- en schuldenbeleid. Samen met onze partners in het programma Schouders Eronder (VNG, Sociaal Werk Nederland, Divosa en de Landelijke Cliëntenraad) schreven wij u daarover deze week al een brief.

In onze brief vragen wij uw aandacht voor onderwerpen die specifiek gericht zijn op effectief schuldenbeleid.

De ruim honderd leden van onze vereniging verzorgen in heel Nederland meer dan 90 % van de publieke schuldhulpverlening, rechtstreeks als gemeente of in opdracht van een gemeente of werkgever. De sociale kredietbanken die Nederland kent, zijn allemaal lid van onze vereniging. Ook grote landelijk werkende beschermingsbewindvoerders zijn aangesloten bij de NVVK.

Maatschappelijke betekenis

Ons werk heeft invloed op veel gebieden: van welzijn, psychische gezondheid, arbeidsproductiviteit en gezinsklimaat tot school- en studieprestaties. Schuldhulpverlening is daarom geen 'kostenpost' omdat we nu eenmaal mensen met financiële problemen moeten helpen. Het is een noodzakelijke investering die bij succes een enorme uitstraling heeft en maatschappelijk hoge baten oplevert. Dat geldt ook voor preventieve activiteiten op dit gebied.

Welke gevolgen van de coronacrisis voorzien wij?

Volgens de laatste ramingen van de Europese Commissie duurt het herstel van de economische terugval als gevolg van corona nog jaren. Hiermee gaan wij naar het somberste scenario dat eerder door [Deloitte en SchuldenlabNL](#) in beeld is gebracht. Wij houden rekening met alarmerende cijfers. Eén op de zes huishoudens verwacht een inkomensachteruitgang van 30% of meer. Met behulp van een monitor (i.s.m. Divosa) volgen we de ontwikkelingen nauwgezet, het is nu nog de vraag hoe de toeloop zich zal ontwikkelen. Het aantal huishoudens met betalingsproblemen zal toenemen van 1.4 miljoen naar mogelijk 2 miljoen. Ook rekenen we op een stijging van het aantal huishoudens met problematische schulden (vorderingen die de komende jaren niet kunnen worden voldaan) van nu ca. 650.000 naar mogelijk 900.000.

Een (groot) deel van deze mensen zal voor het eerst te maken krijgen met financiële problemen. Nu is er nog veel overheidssteun en coulance van schuldeisers, maar daar komt een keer een einde aan. Wij voorzien overbelasting van (gemeentelijke) schuldhulpafdelingen. Ook omdat wij zien dat sinds maart een grote groep 'bekende' hulpvragers uit beeld verdween vanwege de coronamaatregelen. Het is daarom sterk de vraag of gemeenten en de uitvoering aan al hun prestatiebeloften kunnen voldoen.

Waardering voor alle overheidsinspanningen

Deze zomer is onder regie van het ministerie van SZW met maatschappelijke partners hard gewerkt om een coronaprogramma op te zetten rond armoedebestrijding en schuldhulpverlening. De NVVK krijgt hierdoor de mogelijkheid om met partners bij te dragen aan opschaling en versnelling van de dienstverlening. Wij hebben veel waardering voor de inspanningen van alle betrokkenen bij het versneld uitvoeren van de projecten met de extra ter beschikking gestelde middelen.

Concrete actiepunten

Naast onze bijdrage in de brief van de partners in Schouders Eronder benadrukken wij hier graag nog een aantal concrete punten. Daarvoor hebben we onze doelgroepen verdeeld over vier groepen in verschillende stadia van financiële zorgen en problemen. Bij elke groep formuleren we concrete actiepunten.

Mensen met problematische schulden

1. Financier het 'op orde brengen van financiën' en het 'ontvangen van nazorg'. Bied de mogelijkheid deze onderdelen op te nemen in een zorgplan.
2. Versnel de totstandkoming van het Landelijke Incassoregister.
3. Realiseer de verplichte reactietermijn voor schuldeisers (zoals aangekondigd door het ministerie van SZW) zo snel mogelijk.
4. Leg een wettelijke basis onder een meewerkplicht voor schuldeisers en onder de minnelijke schuldregeling. Dit laatste verbetert waar nodig ook de overgang naar de huidige wettelijke schuldsanering (Wsnp).
5. Verbeter de dienstverlening aan ondernemers met schulden, ontwikkel vroegsignalering voor deze groep.
6. Verbreed het recht op schuldhulpverlening door voor jongeren geen inkomenseis te hanteren maar een andersoortige tegenprestatie – bijvoorbeeld het volgen van een opleiding.

Mensen met betalingsachterstanden

1. Creëer een wettelijk recht op het overeenkomen van een betalingsregeling.
2. Financier beschermingsbewind op grond van psychische of lichamelijke toestand voortaan uit de Wet langdurige zorg, en niet langer uit het budget voor bijzondere bijstand.
3. Bied ruimte voor maatwerk in de vorm van budgetbegeleiding, coaching, budgetbeheer en beschermingsbewind. Zorg voor transparante beprijzing en financiering van dit aanbod.
4. Regel toegang tot overheids- en andere diensten via een hulpverleners-Digid zodat deze introcedure geen drempel meer vormt om mensen financiële hulp te geven.

97.2020/MF-as

AO Armoede- en schuldenbeleid | 10 december 2020

Blad 3

Mensen met tijdelijke financiële tegenvallers

1. Buffervorming moet lonen. Verruim de normen voor spaartegoeden en het bezit van vermogen, zoals de eigen woning, bij inkomensverlies.
2. Introduceer een financiële APK via regionale budgetadviescentra, waar mensen naar behoefte een beroep op kunnen doen. Onze leden merken dat life events (van opleiding naar werk, van baan naar baan, van baan naar uitkering, van baan naar pensioen, bij scheiding, bij overlijden partner) vaak het begin zijn van een financieel kwetsbare periode. Met soms grote gevolgen voor de financiële toekomst. ¹

Mensen zonder acute schuldzorgen

1. Herzie de kostendelersnorm, maak meer maatwerk mogelijk.
2. Continueer de tijdelijke verlaging van de wettelijk toegestane kredietrente. Versterk het toezicht op en beperk de mogelijkheden van webwinkels die kredietverstrekking als verdienmodel hanteren. Stel strengere eisen aan het verhandelen van kredieten, waaronder de verplichting tot het aantonen van de oorspronkelijke vordering bij incasso.
3. Vergroot de mobiliteit op de arbeidsmarkt door 'overstappen' veiliger te maken. Denk aan compensatie bij het accepteren van een lager salaris.

Wij geven desgewenst graag een toelichting op het bovenstaande. Van onze kant zetten wij ons in om onze leden het uiterste te laten doen om mensen met financiële zorgen de beste begeleiding te geven die mogelijk is.

- Daarvoor ontwikkelen wij (met steun van het ministerie) de landelijke beschikbaarheid van saneringskredieten via [het Waarborgfonds](#).
- Wij sluiten [convenanten](#) af met schuldeisers om [Collectief Schuldregelen](#) via het [Schuldenknooppunt](#) soepel te laten verlopen.
- Wij werken aan schuldenrust ('pauzeknop') die het aanvragen van schuldhulp stimuleert.
- Wij faciliteren de toepassing van [vroegsignalering](#) om, samen met woningverhuurders, energiebedrijven, drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars, mensen met financiële zorgen eerder te bereiken met ons hulpaanbod.

Samen met schuldeisers en de incasso sector, gemeenten en andere partners doen wij er alles aan om klaar te zijn voor de verwachte golf. We willen voorkomen dat de gezondheids crisis een economische ramp wordt voor gedupeerden van de coronamaatregelen.

Schulden ontstaan vaak door pech, dat laat deze crisis eens te meer zien. En bij pech wil je geholpen worden. Wij hopen dat u wilt doen wat in uw vermogen ligt om hieraan bij te dragen.

Met vriendelijke groet,



Marco Florijn
Voorzitter NNVK

¹ Bijvoorbeeld op het niveau van de arbeidsmarktregio, of uitbreiding van dienstverlening bij bestaande 'loketten' in de wijk.